

Årsrapport 2024

Gudstjenesteudvalget og stiftspræsten for gudstjeneste og forkyndelse.

Konkrete tiltag, møder, kurser, konferencer, undervisning m.v. i 2024:

Søndag d. 7. januar: Højmessesparring i Isenvad kirke

Torsdag d. 11. januar: Stemmekursus I for kirkesangere ved sanglærer på Pastoralseminariet, Susanne Vinther. Kursus i opvarmning af stemmen, brug af stemmen til sang og oplæsning. Undervisning i diktion, tempo, variation, brug af pauser m.v. Fuldt hold med 6 deltagere.

Torsdag d. 11. januar: Deltagelse på konferencen: "Koks i konfirmandstuen" på Brogaarden i Strib. Deltagelsen var relevant, fordi der er krav om konfirmanders deltagelse i gudstjenester som led i undervisningen. Dette møder også udfordringer, som er nødvendige at diskutere ligesom vi må have samtaler om at finde metoder til at gøre gudstjenestedeltagelsen mere tilgængelig og relevant for konfirmander.

Mandag d. 15. januar: Stemmekursus II for kirkesangere ved sanglærer på Pastoralseminariet, Susanne Vinther. Opfølgning på første kursus med samme deltagere.

Tirsdag d. 16. januar: Stemmekursus for præster I ved sanglærer på Pastoralseminariet, Susanne Vinther. Kursus i opvarmning af stemmen, brug af stemmen til især oplæsning og til at prædike. Undervisning i diktion, tempo, variation, brug af pauser m.v. Hold med 5 deltagere.

Tirsdag d. 16. januar: gudstjeneste- og liturgisparring i Arnborg kirke

Onsdag d. 17. januar: Gudstjenesteudvalgsmøde i Herning Multisal. Der henvises til offentligt tilgængeligt referat.

Torsdag d. 18. januar: Møde i Vejle med en gruppe præster, der efter flere biskoppers ønske, på stiftsplan skal udgive forslag til Store Bededagsliturgier og -prædikener til de sogne og kirker, der ønsker at fastholde en gudstjeneste i forbindelse med Store Bededag. Det kan f.eks. være torsdag aften (med afsluttende spisning af varme hveder) eller som en fyraftensgudstjeneste på (den tidligere) Store Bededags plads. Det afsluttede inspirationsmateriale blev lagt på stifternes hjemmeside til fri afbenyttelse.

Mandag d. 29. januar – onsdag d. 31. januar: Deltagelse på FUVs gudstjenestekonference 2024 i Haslev, hvor årets tema var **Under korsets mærke - gudstjeneste i krise- og katastrofetider** -med følgende beskrivelse: *FUVs årlige gudstjenestekonference stiller dette år skarpt på kriser og deres betydning for kirken. Hvad kalder den øgede krisebevidsthed på rent gudstjenestemæssigt? Er der behov for særlige gudstjenesteformer og særlig musik? Kan liturgien hjælpe os med at rumme og bearbejde de mange forskellige typer af kriser, som vi erfarer og rammes af?*

Næsten hele udvalget havde heldigvis mulighed for at deltage og alle fandt konferencen meget givende.

Torsdag d. 1. februar: Stemmekursus II for præster I ved sanglærer på Pastoralseminariet, Susanne Vinther. Opfølgning på første kursus med samme deltagere.

Onsdag d. 7. februar: Stiftspræstemøde

Tirsdag d. 20. februar: gudstjeneste- og liturgisparring i Idom kirke

Mandag d. 26. februar – fredag d. 1. marts: Deltagelse på FUVs kursus: "Kreativitetens mellemrum – gudstjeneste og prædiken mellem værk og værksted". Kursets indhold beskrives i kortform således:

I liturgikken og homiletikken omtales gudstjenesten i dag tit som et værk. På kursets undersøger vi, hvad værkkategorien kan gøre for forståelsen af gudstjenesten og for den kreative tilrettelæggelse af liturgien og for prædikenskrivningen. Rektor Lene Tanggaard underviser i den nyeste kreativitetsteori og kurset arbejder ud fra hendes tænkning.

Mandag d. 4. marts – onsdag d. 6. marts: Deltagelse på uddannelseskonsulenternes fællesmøde. Når jeg nævner det i denne sammenhæng, er det fordi vi denne gang bl.a. havde fokus på "åndelig vejledning" med de nye præster. Det er et undervurderet område og fylder en hel del hos mange af mine uddannelseskonsulentkolleger fordi mange unge præster kommer uden "kirkelig ballast" og erfaring og ved derfor ikke helt selv hvad de tror på. Dette arbejde falder sammen med min stilling som stiftspræst for gudstjeneste, hvor jeg også indimellem har samtaler med erfarne præster om emnet. Disse erfaringer drager jeg selvsagt også nytte af i arbejdet med gudstjenesteudvalget.

Mandag d. 11. marts: undervisning af nye præster i liturgi på Brogården i Strib.

Tirsdag d. 19. marts: Gudstjenesteudvalgsmøde i Herning Multisal. Der henvises til offentligt tilgængeligt referat.

Torsdag d. 21. marts: møde med biskop, stiftskontorchef og et par sognepræster med erfaring i åndelig vejledning, om netop åndelig vejledning af især nye præster i stiftet.

Tirsdag d. 2. april: gudstjeneste- og liturgisparring i Fredens kirke, Herning

Torsdag d. 4. april: gudstjeneste- og liturgisparring i Karup kirke

Søndag d. 14. april: Højmessesparring i Jegindø kirke

Mandag d. 29. april: første møde om medvirken i en række podcastgudstjenester, som dækker alle søn- og helligdag i hele kirkeåret. Det er en ny måde at lytte til en gudstjeneste på, hvor hele gudstjenesten med læsninger, salmer fadervor og velsignelse er med. Ligesom ved en radiogudstjeneste – men altså nu på podcast, så de kan høres når man vil.

Sammen med podcastserien er bogen: "Kirkeåret i nye klæder" udkommet, hvor 62 forskellige præster fra Danmark, Sydslesvig, Calgary og Færøerne hver især præsenterer en gudstjeneste. Hver gudstjeneste er tilgængelig via en QR-kode som scannes med smartphone eller tablet.

Dette arbejde har taget lang tid og strakt sig hen over sommeren og ind i efteråret. Bogen udkom i november – og podcastserien begyndte pr. 1. søndag i advent 2024.

Torsdag d. 16. maj: Stiftspræstemøde

Fredag d. 24. maj: Videoptagelse i Skive kirke i en ny videoserie fra gudstjenesteudvalget med korte videoer om inspiration og tips til gudstjenester og kirkelige handlinger. Denne var om "jordpåkastelse med hænderne".

Mandag d. 27. maj. Møde i FUV med stifternes praktikpræster omkring liturgisk (og anden) sparring i praktikperioden under pastoralseminarieuddannelsen.

Tirsdag d. 4 juni: Homiletisk kursusdag i Viborg stift. En hel dag med foredrag og "Prædikenbeskrivelse" hvor kursisterne prædiker for hinanden og derefter modtager feedback fra tilhørerne/kollegerne efter fastlagte regler. Det er et obligatorisk kursus for nyuddannede præster, men er åbent for alle – også erfarne præster.

Onsdag d. 5. juni: Gudstjenesteudvalgsmøde i Kjellerup Sognegård. Der henvises til offentligt tilgængeligt referat.

Torsdag d. 6. juni: Årsmøde for alle mentorer i stiftet, hvor jeg er tilrettelægger af dagens program og som regel selv står for noget af undervisningen og orienteringerne. Vi har i 2023 og 2024 arbejdet med og færdiggjort et stort materiale til alle mentorer: "Mentors vejlederkompendium", som bl.a. også inddrager samtaler om rigtig mange aspekter af det, der har med gudstjenestearbejdet at gøre – og derfor også er relevant at nævne i denne sammenhæng.

Tirsdag d. 15. august. Stiftspræstemøde

Søndag d. 16. juni: Højmessesparring i Smollerup kirke

Tirsdag d. 18. juni: To videooptagelser i Vesterbølle kirke i en ny videoserie fra gudstjenesteudvalget med korte videoer om inspiration og tips til gudstjenester og kirkelige handlinger. Disse var om hhv. "Konfirmation ved døbefonten" og "Brug af projektor og skærme i kirken".

Tirsdag d. 25. juni: Møde om "Præster i sommerlandet". Et initiativ fra Salling provsti, hvor teologistuderende kan få mulighed for at bo nogle uger i en (ledig) præstegård og være med til de pastorale opgaver for at få en ide om, hvad det vil sige at være præst på landet.

Søndag d. 11. august: Højmesse-sparring i Hvidbjerg kirke, Thyholm.

Søndag d. 18. august: Højmesse-sparring i Nørre Nissum kirke.

Mandag d. 19. august: undervisning af nye præster i liturgi på Brogården i Strib.

Tirsdag d. 20. august: Stiftspræstemøde

Onsdag d. 21. august: 1. møde om undervisning på Pastorseminariet i Århus, hvor jeg var blevet bedt om at være medlærer i efterårssemestret. Dette indebar undervisning og liturgiske øvelser i dåb, nadver, vielse samt konfirmation – tillige med undervisning i kirkebønnen samt rettelser af de studerendes opgave med at formulere en kirkebøn.

Tirsdag d. 27. august: Undervisning i nadver på Pastorseminariet.

Onsdag d. 4. september: Gudstjenesteudvalgsmøde i Sunds Sognegård. Der henvises til offentligt tilgængeligt referat.

Onsdag d. 4. september: Videooptagelse i Kjellerup sognegård og kirke i en ny videoserie fra gudstjenesteudvalget med korte videoer om inspiration og tips til gudstjenester og kirkelige handlinger. Denne var om "Krea-kirke for børn".

Torsdag d. 5. september: Lærermøde på pastorseminariet om undervisningsplanlægning – og metoder.

Mandag d. 9. september: undervisning af nye præster i liturgi hos FUV i Løgumkloster.

Tirsdag d. 10. september: Videooptagelse i Herning kirke i en ny videoserie fra gudstjenesteudvalget med korte videoer om inspiration og tips til gudstjenester og kirkelige handlinger. Denne var om "Brug af frivillige i højmassen".

Mandag d. 23. september: undervisning af nye præster i liturgi hos FUV i Løgumkloster.

Onsdag d. 25. september: Stemmekursus I for kirkesangere ved sanglærer på Pastorseminariet, Susanne Vinther.

Søndag d. 29. september: Højmesse-sparring i Idom kirke.

Mandag d. 7. oktober: Stemmekursus II for kirkesangere ved sanglærer på Pastorseminariet, Susanne Vinther.

Onsdag d. 9. oktober: Undervisning i dåb på Pastorseminariet.

Torsdag d. 10. oktober: Undervisning i dåb på Pastorseminariet.

Søndag d. 13. oktober: Højmesse-sparring i Hammerum valgmenighedskirke.

Fredag d. 1. november: Undervisning i Kirkebønnen på Pastorseminariet

Onsdag d. 6. november: Stiftspræstemøde.

Mandag d. 11. november: undervisning af nye præster i liturgi i Hjallesø kirke.

Onsdag d. 27. november: gudstjenesteudvalgsmøde i Herning multisal.

Tirsdag d. 17. december: Videooptagelse i Rødning kirke i en ny videoserie fra gudstjenesteudvalget med korte videoer om inspiration og tips til gudstjenester og kirkelige handlinger. Denne var om "Brug af et kirkesangerlaug i stedet for en kirkesanger".

Udvalget:

Udvalget er efter nogle turbulente år kommet ind i en roligere periode med et stabilt udvalg og et godt flow af møder. Vi er ved at have lært hinanden at kende og har mange gode og vigtige drøftelser på møderne. De største udfordringer er dog fortsat at finde ud af hvad der er mest behov for lige nu. Her kunne vi godt bruge nogle tip fra Stiftsrådet fra deres drøftelser af visioner for gudstjenestelivet i stiftet. Altså hvad de mener kunne være relevant, vi sætter fokus på i de kommende år. Og så arbejde vi også stadig på at få vores kursustilbud synliggjorte, når vi har fået ramt noget, der er relevant og efterspurgt. Der er stadig generelt alt for få tilmeldte til de ting vi laver, selvom de bliver lagt både på stiftets kalender og på FIN og sat på stiftets Facebookside (hvad der ser ud til p.t. at være det mest effektive). Meldingerne er ikke, at det er fordi det er kedelige eller irrelevante ting, vi kommer op med – men at for mange af vore tilbud ikke bliver set.

Vi havde 27/11 besøg af den nye fuldtidsansatte på "Liturgisk Forum", Martin Lysholm Hornstrup, idet vi af biskoppen er blevet sat til at være bindeleddet mellem Liturgisk Forum og Viborg stift. Vi havde et godt og konstruktivt møde, hvor vi blev orienteret om Liturgisk Forums opdrag og kommissorium og fik talt om hvordan vi kan samarbejde og bidrage til begge parter arbejde. Vi er spændte på hvordan det kommer til at spænde af over de kommende år.

Konsulentarbejdet:

Da, der måske er nye medlemmer i stiftsrådet, der læser dette, vil jeg lige gentage, at jeg foruden at være sognepræst og stiftspræst for gudstjeneste også er ansat som stiftets uddannelseskonsulent. Det giver en del overlap i mine funktioner, som jeg ser som en fordel fremfor en ulempe. Jeg er løbende ansvarlig for omkring 20 nye præsters efteruddannelse under "Ny Præst", hvilket inkluderer et obligatorisk besøg af gudstjenestekonsulenten, men i praksis næsten altid bliver til to besøg. Første gang lige efter ansættelsen – og gerne inden indsættelsen af den nye præst. Her hjælper jeg dem med at finde sig til rette i rummet og liturgien i lige netop deres lokale kirke(rum). Dernæst (efter knap 1 år) en obligatoriske højmesse-sparring, hvor jeg deltager ved højmessen og efterfølgende har en snak med præsten. Det er to ting, der fylder en del på min "stiftspræstekonto", da det bliver til omkring 20 møder på et år. De to liturgiske besøg er ikke en del af min ansættelse som uddannelseskonsulent og "æder" derfor en del af min tid som stiftspræst. Jeg er også ansvarlig for stiftets mentorkorps. Det er obligatorisk, at alle nyuddannede præster skal have en mentor tilknyttet og vi har ca. 20 mentorer i stiftet, som jeg har tæt kontakt til og bidrager med undervisning af. Hvor jeg overfor de nye præster mest tager mig af højmesserne og de "klassiske" gudstjenester, tager mentorerne sig af de kirkelige handlinger (vielser, begravelser, lørdagsdåb etc.) samt "særgudstjenester": andagter, kirkelige handlinger udenfor kirkerummet og hvad der ellers kan være af liturgiske udfordringer. Der er på denne måde en væsentlig del af min ansættelse som stiftspræst for gudstjeneste, der "smitter af" på mit arbejde som uddannelseskonsulent.

I efterårssemestret 2024, blev jeg spurgt om at være medlærer på faget "Liturgik" på Pastorseminariet i Århus, da der var et stort hold som til visse tider måtte deles i to, hvor jeg så skulle undervise det ene hold. Det har jeg også brugt en hel del tid på at forberede og deltage i. Men det har også givet rigtig meget tilbage!

Stiftspræst for gudstjeneste

Thomas Felter